

Fundusze Europejskie

Ochrona międzynarodowa – informacje podstawowe

Fundusze Europejskie
dla Lubuskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lubuskie
Warte zachodu

ŚWIADCZYMY BEZPŁATNE USŁUGI

Kursy języka polskiego

na poziomie: od poziomu A1 do B2

Wsparcie asystenta pierwszego kontaktu

w zakresie: indywidualnych kwestii
związanych z pobytem i pracą w Polsce:
systemem edukacji, zdrowia,
zabezpieczenia społecznego w tym
świadczeń społecznych, transportu,
podatków i inne sprawy życia codziennego
w nowym kraju, zasad kontynuacji
legalnego pobytu w Polsce, legalnej pracy
i zatrudniania obywateli państw trzecich.

**Spotkania
integracyjne**

**Spotkania
adaptacyjne**

**Doradztwo
zawodowe**

**Tłumaczenia
przysięgłe
dokumentów**

Porady prawne

**Szkolenia
zawodowe**

**Porady
psychologiczne**

ZAPRASZAMY

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce broszurę edukacyjną dotyczącą praw i obowiązków cudzoziemców przebywających w Polsce. Publikacja ta powstała z myślą o ułatwieniu Państwu codziennego życia w nowym kraju – w miejscu, które być może staje się Państwa nowym domem.

Zebrane tu informacje pomogą zrozumieć najważniejsze aspekty życia w Polsce – zarówno te formalnoprawne, społeczne i zwyczajowe. Mamy nadzieję, że zawarte w niej wiadomości ułatwią Państwu adaptację i codzienne funkcjonowanie w naszym kraju.

Jeśli po lekturze broszury pojawią się wątpliwości dotyczące przedstawionych przepisów lub potrzebna będzie dodatkowa pomoc, zachęcamy do kontaktu z Centrum Integracji Cudzoziemców Zielona Góra (CIC). W CIC uzyskają Państwo bezpłatną i profesjonalną pomoc od asystentów pierwszego kontaktu. Ponadto, w Centrum mają Państwo możliwość skorzystania z komputerów oraz dostępu do Internetu, co może być pomocne w załatwianiu spraw urzędowych czy poszukiwaniu informacji.

Pamiętajmy, że znajomość swoich praw i obowiązków jest kluczowa dla pełnej integracji i komfortu życia w nowym środowisku.

Życzymy Państwu powodzenia i sukcesów w Polsce!

Zespół Centrum Integracji Cudzoziemców Zielona Góra

The slide features a decorative background with overlapping blue rectangles. A large light blue rectangle is at the top left. A darker blue rectangle overlaps its bottom edge. A light blue rectangle overlaps the bottom right of the darker blue one. The text is centered in the lower part of the slide.

**Ochrona
międzynarodowa
– informacje
podstawowe**

Czym jest ochrona międzynarodowa?

Ochrona międzynarodowa to forma wsparcia udzielana cudzoziemcom, którzy nie mogą bezpiecznie powrócić do swojego kraju pochodzenia z powodu prześladowań, konfliktów zbrojnych lub naruszeń praw człowieka. W Polsce przyznawana jest w formie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. Głównym celem ochrony międzynarodowej jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom,

które w swojej ojczyźnie narażone są na zagrożenia.

Ochrona międzynarodowa wynika z zobowiązań Polski jako członka Unii Europejskiej oraz sygnatariusza Konwencji Genewskiej z 1951 roku. Polska, jako kraj respektujący prawa człowieka, zapewnia wsparcie osobom uciekającym przed prześladowaniami, wojną oraz innymi formami zagrożenia życia i zdrowia.

Kto może ubiegać się o ochronę międzynarodową?

Każdy cudzoziemiec przebywający na terytorium Polski może ubiegać się o ochronę międzynarodową, jeśli w swoim kraju pochodzenia grozi mu prześladowanie ze względu na rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność do określonej grupy społecznej lub realne zagrożenie dla życia i zdrowia z powodu przemocy zbrojnej.

Warto podkreślić, że prawo do ubiegania się o ochronę międzynarodową mają również osoby bezpaństwowe, czyli takie, które nie posiadają obywatelstwa żadnego państwa. Polska jako sygnatariusz konwencji międzynarodowych zobowiązana jest do rozpatrywania każdej sprawy indywidualnie i z należytą starannością.

Jak złożyć wniosek o ochronę międzynarodową?

Aby ubiegać się o ochronę międzynarodową w Polsce, należy złożyć wniosek w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców lub na przejściu granicznym do Straży Granicznej lub do placówki Straży Granicznej w swojej miejscowości. Po złożeniu wniosku cudzoziemiec otrzymuje tymczasowy

dokument tożsamości i zostaje skierowany do ośrodka dla cudzoziemców (lub może mieszkać we wskazanym miejscu na własny koszt).

Podczas składania wniosku osoba ubiegająca się o ochronę powinna podać wszelkie istotne informacje dotyczące swojej sytuacji, w tym powody, dla których obawia się powrotu do swojego kraju. Warto również dostarczyć dostępne dokumenty potwierdzające zagrożenie, choć ich brak nie wyklucza możliwości przyznania ochrony.

Procedura rozpatrywania wniosku.

Proces oceny wniosku może trwać do sześciu miesięcy, choć w uzasadnionych przypadkach może się przedłużyć. W tym czasie wnioskodawca przechodzi wywiad, podczas którego przedstawia powody swojej ucieczki i dokumenty potwierdzające jego sytuację.

W trakcie procedury cudzoziemiec może korzystać z pomocy prawnika lub organizacji pozarządowych wspierających uchodźców. Wnioskodawca ma także prawo do tłumacza, jeśli nie posługuje się językiem polskim.

Osoba, która otrzymała ochronę międzynarodową w Polsce, nie powinna podróżować do swojego kraju pochodzenia. Powrót może zostać uznany za dowód, że nie grozi jej już niebezpieczeństwo, co może skutkować cofnięciem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. W przypadku, gdy osoba ta decyduje się na powrót, polskie władze mogą uznać, że nie ma już potrzeby udzielania jej ochrony międzynarodowej.

Formy ochrony międzynarodowej w Polsce:

Czy władze kraju pochodzenia cudzoziemca dowiedzą się o jego wniosku o ochronę międzynarodową?

Nie. Procedura ubiegania się o ochronę międzynarodową w Polsce jest poufna, a dane wnioskodawców są chronione. Informacje o cudzoziemcu i jego wniosku nie są przekazywane władzom kraju pochodzenia. Ma to na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom, które mogą być prześladowane przez swoje państwo.

Czy osoba, która otrzymała ochronę międzynarodową, może wrócić do swojego kraju?

1. Ochrona międzynarodowa, która obejmuje status uchodźcy oraz ochronę uzupełniającą, jest przyznawana osobom, które uciekają przed prześladowaniami lub poważnym zagrożeniem w swoim kraju. Oto szczegóły dotyczące obu form ochrony:

Status uchodźcy: przyznawany jest osobom, które spełniają definicję uchodźcy zawartą w Konwencji Genewskiej z 1951 roku. Obejmuje to osoby, które: obawiają się prześladowania z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności

do określonej grupy społecznej lub poglądów politycznych i uciekają przed wojną, przemocą lub innymi formami poważnego zagrożenia dla życia i zdrowia.

Ochrona uzupełniająca: przyznawana jest osobom, które nie spełniają wszystkich kryteriów do uzyskania statusu uchodźcy, ale które mogą być narażone na poważne niebezpieczeństwo w swoim kraju, takie jak tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie oraz poważne zagrożenie dla życia lub zdrowia, na przykład w wyniku konfliktu zbrojnego lub przemocy.

Okres ważności: w Polsce status uchodźcy jest przyznawany na czas nieokreślony. Oznacza to, że osoba, która uzyskała status uchodźcy, ma prawo do ochrony tak długo, jak długo istnieją powody, dla których nie może wrócić do swojego kraju. Warto również pamiętać, że osoby posiadające status uchodźcy mogą ubiegać się o zezwolenie na pobyt stały po pięciu latach legalnego pobytu w Polsce, co daje im możliwość uzyskania pełnych praw obywatelskich.

Oczywiście status uchodźcy może być cofnięty w przypadku, gdy osoba nie

spełnia już warunków do jego posiadania, np. w przypadku dobrowolnego powrotu do kraju pochodzenia.

Jednakże, w przypadku ochrony uzupełniającej, która jest przyznawana osobom, które nie spełniają wszystkich kryteriów do uzyskania statusu uchodźcy, okres ważności jest ograniczony.

Ochrona uzupełniająca w Polsce jest przyznawana na maksymalnie 3 lata, po upływie których następuje przegląd sytuacji osoby, aby ocenić, czy nadal istnieją podstawy do przyznania tej formy ochrony. W zależności od sytuacji w kraju pochodzenia cudzoziemca, ochrona uzupełniająca może zostać przedłużona, ale na wniosek cudzoziemca i po ponownym rozpatrzeniu okoliczności. Obie formy ochrony mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom, które nie mogą wrócić do swojego kraju z powodu obaw o swoje życie lub wolność.

2. Azyl - to forma ochrony międzynarodowej, która przyznawana jest cudzoziemcom, którzy obawiają się prześladowania w swoim kraju pochodzenia z powodu różnych przyczyn, takich jak: religia, przekonania polityczne, przynależność do

określonej grupy społecznej, narodowość czy rasa. Azyl pozwala na legalny pobyt w kraju, który przyznał tę ochronę i zapewnia wnioskodawcy bezpieczeństwo. W polskim systemie prawa pojęcie „azyl” nie występuje jako odrębna kategoria ochrony. Zamiast tego, Polska stosuje ochronę międzynarodową w formie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, które są regulowane w ramach Konwencji Genewskiej i przepisów prawa Unii Europejskiej. Niemniej jednak, w polskim systemie prawnym występuje możliwość nadania azylu w wyjątkowych przypadkach.

Kiedy można ubiegać się o azyl w Polsce?

Cudzoziemiec może ubiegać się o azyl w Polsce, jeżeli spełnia kryteria dotyczące zagrożenia prześladowaniem w swoim kraju pochodzenia. Osoba ubiegająca się o azyl musi udowodnić, że:

- **Przypadek prześladowania** – w kraju pochodzenia grozi jej prześladowanie z powodu: rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych.
- **Ryzyko utraty życia lub zdrowia** – osoba musi wykazać, że w kraju pochodzenia

grozi jej realne niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

- **Inne powody** – azyl może zostać przyznany, jeśli cudzoziemiec w swoim kraju pochodzenia jest narażony na inne formy prześladowania lub zagrożenia, które uniemożliwiają jego powrót.

Odrzucenie wniosku o azyl:

w przypadku, gdy wniosek o azyl zostanie odrzucony, cudzoziemiec ma prawo do odwołania się do sądu administracyjnego. Dodatkowo, w przypadku negatywnej decyzji, cudzoziemiec może ubiegać się o inne formy ochrony, takie jak status uchodźcy lub ochrona uzupełniająca, jeżeli spełnia odpowiednie kryteria.

Azyl a deportacja: osoba, która otrzymała azyl w Polsce, nie podlega deportacji do kraju pochodzenia. Azyl gwarantuje jej bezpieczeństwo i prawo do pobytu na terytorium Polski. W przypadku, gdy osoba zdecyduje się na wyjazd do swojego kraju po otrzymaniu azylu, może to prowadzić do unieważnienia tej ochrony, ponieważ powrót do kraju pochodzenia może zostać uznany za dowód, że nie grozi jej już niebezpieczeństwo.

3. Zgoda na pobyt ze względów

humanitarnych – to forma ochrony udzielana cudzoziemcom, którzy nie spełniają warunków do uzyskania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, ale w przypadku powrotu do swojego kraju pochodzenia groziłoby im naruszenie ich praw człowieka lub poważne zagrożenie życia i zdrowia. Jest to szczególny rodzaj ochrony, który ma na celu zapewnienie bezpiecznego pobytu w Polsce osobom, które nie są w stanie skorzystać z tradycyjnych form ochrony międzynarodowej, ale wciąż wymagają pomocy humanitarnej.

Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych jest wydawana w przypadkach, kiedy cudzoziemiec wykazuje, że powrót do jego kraju może wiązać się z istotnym ryzykiem, takim jak:

- narażenie na prześladowanie, tortury lub nieludzkie traktowanie.
- istnienie zagrożenia życia i zdrowia z powodu wojny, przemocy zbrojnej lub katastrof humanitarnych.
- występowanie innych szczególnych okoliczności, które powodują, że osoba nie może bezpiecznie wrócić do swojego kraju.

- **Kiedy przyznaje się zgodę na pobyt ze względów humanitarnych?** Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych może zostać przyznana w sytuacjach, w których:
  - cudzoziemiec nie spełnia formalnych wymogów do uzyskania statusu uchodźcy ani ochrony uzupełniającej.
  - osoba znajduje się w sytuacji, w której powrót do kraju pochodzenia wiązałby się z zagrożeniem dla jej życia, zdrowia, godności lub podstawowych praw człowieka.
  - cudzoziemiec wykazuje, że życie w jego kraju pochodzenia w obecnej sytuacji jest niemożliwe lub nadmiernie niebezpieczne, np. w wyniku wojny, prześladowań na tle etnicznym lub religijnym, niestabilności politycznej czy katastrof humanitarnych.

Zgoda ta ma na celu udzielenie pomocy osobom znajdującym się w sytuacjach szczególnych, które nie kwalifikują się do standardowych form ochrony międzynarodowej, lecz potrzebują humanitarnego wsparcia.

Decyzja w sprawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych: 30 złożeniu

wniosku, Urząd do Spraw Cudzoziemców rozpatruje sprawę i podejmuje decyzję, biorąc pod uwagę sytuację w kraju pochodzenia cudzoziemca, ryzyko, jakie wiązałby się z jego powrotem, oraz dowody przedstawione przez wnioskodawcę. Czas oczekiwania na decyzję zależy od skomplikowania sprawy, ale standardowo proces ten może trwać od kilku miesięcy do roku.

Jeżeli cudzoziemiec spełnia warunki, otrzymuje **zgodę na pobyt ze względów humanitarnych**, co pozwala mu na legalny pobyt w Polsce przez określony czas - zazwyczaj na **1-2 lata**. Po upływie tego czasu cudzoziemiec może ubiegać się o przedłużenie pobytu, jeśli wciąż zachodzą okoliczności uniemożliwiające jego powrót do kraju pochodzenia.

Ograniczenia i obowiązki osób objętych zgodą na pobyt ze względów humanitarnych:

- **Przestrzeganie prawa** – osoby te muszą przestrzegać prawa polskiego oraz respektować zasady porządku publicznego.
- **Integracja społeczna** – cudzoziemcy powinni starać się integrować z polskim

społeczeństwem, w tym podjąć naukę języka polskiego i aktywnie poszukiwać pracy.

- **Zgłoszenie zmiany miejsca pobytu** – osoby te mają obowiązek informowania odpowiednich służb o zmianie miejsca zamieszkania w Polsce.

Odrzucenie wniosku o zgodę na pobyt ze względów humanitarnych:

jeśli cudzoziemiec nie spełnia warunków do uzyskania zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jego wniosek może zostać odrzucony. W takim przypadku osoba może ubiegać się o inne formy ochrony lub odwołać się od decyzji do sądu administracyjnego.

Zakończenie pobytu: zgoda na pobyt ze względów humanitarnych jest formą ochrony tymczasowej, przyznawanej na określony czas. Jeśli sytuacja osoby, która otrzymała ochronę, nie zmieni się w sposób pozwalający jej na bezpieczny powrót do kraju, pobyt może zostać przedłużony. Jeśli jednak sytuacja w kraju pochodzenia osoby ulegnie poprawie i nie będzie już groziło jej niebezpieczeństwo, jej pobyt w Polsce może zostać zakończony.

4. Pobyt tolerowany to szczególna forma ochrony udzielana cudzoziemcom, którzy nie spełniają warunków do uzyskania statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej, ani zgody na pobyt ze względów humanitarnych, ale z powodu wyjątkowych okoliczności nie mogą zostać deportowani do swojego kraju pochodzenia. Jest to forma ochrony, która pozwala cudzoziemcom na legalny pobyt w Polsce przez określony czas, gdy ich powrót do kraju byłby niemożliwy lub narażałby ich na zagrożenie.

Pobyt tolerowany jest formą ochrony, która nie daje pełni praw związanych z pobytem legalnym, jak status uchodźcy czy pobyt na podstawie innych form ochrony, ale stanowi rozwiązanie umożliwiające cudzoziemcom pozostanie w Polsce w sytuacjach szczególnych.

Pobyt tolerowany może zostać przyznany w sytuacjach, gdy:

- cudzoziemiec nie spełnia formalnych wymogów dotyczących uzyskania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, ale jego powrót do kraju pochodzenia

mógłby wiązać się z zagrożeniem dla jego życia, zdrowia lub innych podstawowych praw człowieka.

- istnieją powody praktyczne, które uniemożliwiają jego deportację, np. brak możliwości wykonania nakazu wydalenia z powodu problemów z dokumentacją lub sytuacją osobistą cudzoziemca.
- osoba wykazuje, że jej pobyt w Polsce nie stwarza zagrożenia dla porządku publicznego i że jest w stanie współpracować z władzami w kwestiach dotyczących jej dalszego pobytu.

Odrzucenie wniosku o pobyt tolerowany.

W przypadku, gdy cudzoziemiec nie spełnia warunków do uzyskania pobytu tolerowanego, jego wniosek może zostać odrzucony. W takim przypadku osoba może zostać zobowiązana do opuszczenia Polski, chyba że zaistnieją nowe okoliczności, które umożliwią ponowne ubieganie się o pobyt tolerowany.

Zakończenie pobytu tolerowanego.

- pobyt tolerowany jest formą tymczasowej ochrony. Jego zakończenie może nastąpić, jeśli:
- cudzoziemiec nie spełnia już warunków, które uzasadniały przyznanie tej formy ochrony.
- zaistnieją zmiany w kraju pochodzenia, które umożliwią bezpieczny powrót cudzoziemca.
- osoba zdecyduje się na dobrowolny powrót do swojego kraju.

Prawa i obowiązki osób objętych ochroną

Osoby, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mają prawo do legalnego pobytu, pracy, edukacji i opieki zdrowotnej w Polsce. Mogą korzystać ze świadczeń społecznych oraz programów integracyjnych.

Jednak osoby objęte ochroną międzynarodową są także zobowiązane do przestrzegania prawa polskiego, integracji ze społeczeństwem oraz podejmowania działań umożliwiających samodzielne życie, takich jak nauka języka polskiego czy podjęcie zatrudnienia.

Terminy wydawania różnych form ochrony międzynarodowej

Różne formy ochrony międzynarodowej w Polsce są przyznawane na różne okresy, w zależności od rodzaju ochrony oraz sytuacji cudzoziemca:

- **status uchodźcy:** Pobyt stały (na czas nieokreślony).
- **ochrona uzupełniająca:** Przyznawana na okres do **3 lat**, z możliwością przedłużenia, jeśli nadal zachodzą okoliczności uniemożliwiające powrót do kraju pochodzenia.
- **zgoda na pobyt ze względów humanitarnych:** Przyznawana na czas określony, zazwyczaj od **1 do 2 lat**, z możliwością przedłużenia.
- **pobyt tolerowany:** Przyznawany na czas określony, zazwyczaj do **3 lat**, z możliwością przedłużenia w zależności od sytuacji.

Czas ważności różnych form ochrony międzynarodowej zależy od sytuacji cudzoziemca oraz od rodzaju ochrony, o którą się ubiega. W każdym przypadku cudzoziemiec ma prawo do ponownego rozpatrzenia sprawy, jeżeli zachodzą zmiany w jego sytuacji.

Ubiegając się o ochronę międzynarodową w Polsce kluczowe jest, aby dobrze znać swoje prawa i obowiązki. To ważny krok, który wymaga zrozumienia przysługujących Tobie praw i obowiązków, które musisz spełniać.

Zrozumienie swoich praw pozwala na lepsze poruszanie się w systemie prawnym i korzystanie z dostępnego wsparcia: pomocy prawnej, opieki zdrowotnej, edukacji.

Obowiązki, takie jak przestrzeganie prawa oraz współpraca z odpowiednimi organami, są równie ważne. Niezastosowanie się do przepisów może prowadzić do negatywnych konsekwencji, w tym odmowy udzielenia ochrony międzynarodowej lub innych trudności w legalizacji pobytu.

Racjonalne podejmowanie decyzji w trakcie ubiegania się o ochronę międzynarodową jest kluczowe. Warto dokładnie analizować każdą sytuację, zasięgać informacji od zaufanych źródeł oraz prawnikami lub organizacjami które mogą oferować wsparcie.

Pamiętaj, że każda decyzja może mieć wpływ na Twoją przyszłość w Polsce, dlatego tak ważne jest, aby podejść do tego procesu z rozwagą i odpowiedzialnością.

WAŻNE

Uwaga: Broszura edukacyjna nie stanowi źródła prawa.

Autorzy dołożyli wszelkiej staranności, aby treść broszury była zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Należy jednak pamiętać, że publikacja dotyczy typowych sytuacji i najczęściej występujących przypadków, dlatego może nie w pełni odnosić się do indywidualnych spraw.

Liczba oraz rodzaj dokumentów, których mogą żądać organy administracji w toku postępowania legalizującego pobyt i pracę w POLSCE, spraw w zakresie zdrowia i edukacji, może różnić się od podanych w broszurze, w zależności od konkretnego przypadku.

W razie jakichkolwiek wątpliwości zaleca się:

- kontakt z właściwym organem administracji (np. Urząd Wojewódzki, Urząd do Spraw Cudzoziemców),
- samodzielne zapoznanie się z przepisami prawa,
- skorzystanie z bezpłatnej pomocy Centrum Integracji Cudzoziemców w Zielonej Górze.

OPRACOWANIE:

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W ZIELONEJ GÓRZE

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

wupzielonagora.praca.gov.pl

NA POTRZEBY:

CENTRUM
INTEGRACJI
CUDZOZIEMCÓW ZIELONA GÓRA

KONTAKT:

BROSZURA EDUKACYJNA

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ROK 2025

Publikacja wydana w ramach projektu:

“Twój los w Twoich rękach – wsparcie społeczne i zawodowe cudzoziemców”.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027,

Priorytet 6. Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli,

Działanie 6.12 Integracja obywateli państw trzecich.

Fundusze Europejskie
dla Lubuskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lubuskie
Warte zachodu